

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри психології діяльності
в особливих умовах

(підпис)

Ліна ПЕРЕЛИГІНА

”30” червня 2022 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія праці»

загальний обов'язковий освітній компонент
за освітньо-професійною програмою «Охорона праці»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Рекомендовано кафедрою психології діяльності
в особливих умовах на 2022-2023 навчальний
рік.

Протокол від « 30 » червня 2022 року № 11.

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Психологія праці»

2022 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація (опис) навчальної дисципліни

Базові знання, отримані здобувачами вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни «Психологія праці», сприяють збагаченню їх наукового світогляду та психологічної культури, а також оволодінню певними практичними навиками, які дозволять фахівцю у майбутньому самостійно вирішувати професійні завдання.

Цей курс передбачає ознайомлення із теоретичними і прикладними підходами у психології праці, ознайомлення із соціально-психологічними засадами процесу регуляції трудової діяльності суб'єкта праці та психологічних особливостей організації праці, професійної адаптації, професійної орієнтації, професійного консультування тощо, а також вироблення базових практичних умінь і навичок у межах соціально-психологічної практики в галузі психології праці.

Відмінною особливістю цього курсу є те, що на заняттях застосовуються методи активного навчання, творчого оперування засвоєними знаннями, розуміння перспектив розвитку сучасної психології праці, розвиток у здобувачів вищої освіти базових загальних компетенцій.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Назаров Олег Олександрович, професор кафедри психології діяльності в особливих умовах соціально-психологічного факультету, кандидат психологічних наук, професор.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 441. Робочий номер телефону – 707-34-78.
E-mail	nazarov@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	- соціальна психологія; - політична психологія; - психологія праці.
Професійні здібності	- супервізія для психологів-практиків, соціальних працівників та працівників кадрових органів
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Психологічні наслідки перебування рятувальників у зоні проведення антитерористичної операції: монографія / Назаров О.О., Лебедева С.Ю. та ін. - Харків: ФОП Панов А.М., 2019. - 176 с. Назаров О.О., Коваль С.М., Кучеренко С.М.

	Теоретико-практичні аспекти організації психологічної підготовки майбутнього офіцера технічного профіля до діяльності в особливих умовах // Габітус. Науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. –Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Випуск 18, Том 1. -С. 86-90. Назаров О.О., Кучеренко С.М., Кучеренко Н.С.
--	---

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру що п'ятниці з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 434. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти базових знань із психології праці та оволодіння елементарними практичними навиками, які дозволять фахівцю у майбутньому самостійно вирішувати професійні завдання.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	обов'язкова загальна
Рік підготовки	2 курс
Семестр	4
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	3
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	4
- практичні заняття (годин)	-
- семінарські заняття (годин)	2
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсова робота (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	84
- індивідуальні завдання (годин)	-
- підсумковий контроль	диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни

Для успішного навчання необхідне опанування навчальними дисциплінами: вступ до фаху, філософія, виробнича санітарія та гігієна праці.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Охорона праці» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПР
Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності.	ПР02.
Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, спілкуватися українською професійною мовою; читати й розуміти фахову іншомовну літературу, використовуючи її у соціальній і професійній сферах; демонструвати культуру мислення та виявляти навички щодо організації культурного діалогу на рівні, необхідному для професійної діяльності.	ПР05.
Організовувати та проводити навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, заняття з особовим складом підрозділу; доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.	ПР25.
Аналізувати та використовувати світовий досвід з удосконалення питань безпеки та гігієни праці, менеджменту безпеки трудової та виробничої діяльності, розвитку культури виробництва, культури безпеки, реалізації гендерних аспектів трудової діяльності.	ПР27.

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та спеціальні)	ЗК, СК
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ЗК01.
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового	ЗК02.

способу життя.	
Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ЗК04.
Навички міжособистісної взаємодії.	ЗК07.
Прагнення до збереження навколишнього середовища	ЗК10.
Здатність до застосовування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і довкілля від небезпек техногенного і природного характеру та обґрунтованого вибору засобів та систем захисту людини і довкілля від небезпек.	СК13.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. Вступ до психології праці. Особистість як суб'єкт професійної діяльності.

Тема 1.1. Психологія праці як галузь науки.

Тема 1.2. Суб'єкт праці, його структура та особливості.

Тема 1.3. Розвиток суб'єкта праці: зміст та особливості.

МОДУЛЬ 2. Психологія професійної діяльності..

Тема 2.1. Професія як система соціальних відношень: зміст та особливості.

Тема 2.2. Психологічні аспекти трудової адаптації і стабілізації робочих кадрів.

МОДУЛЬ 3. Психологія виробничого колективу та безпеки праці.

Тема 3.1. Соціально-психологічні проблеми взаємовідносин у виробничому колективі.

Тема 3.2. Психологічні фактори безпеки праці та ергономіка.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма навчання					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	семінарські (практичні) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота
4 - й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1	10,5	0,5			10	
Тема 1.2	10,5	0,5			10	
Тема 1.3	10,5	0,5			10	
Разом за модулем 1	31,5	1,5			30	
Модуль 2						
Тема 2.1	15,5	0,5			15	
Тема 2.2	15,5	0,5			15	

Разом за модулем 2	31	1			30	
Модуль 3						
Тема 3.1	13	1			12	
Тема 3.2	14,5	0,5	2		12	модульна контрольна робота (теми 1.1-3.2)
Разом за модулем 3	27,5	1,5	2		24	

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Соціально-психологічні проблеми взаємовідносин у виробничому колективі.	2
	Разом	2

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань.

1. Предмет та основні завдання психології праці як галузі психологічного знання про працю і працюючих.
2. Праця та її значення у контексті культурно-історичного розвитку суспільства.
3. Історія психології праці як прикладної психологічної науки.
4. Прикладна психології праці: психотехніка та наукова організація праці.
5. Індустріальний період розвитку психології праці як психологічної науки.
6. Методологічні основи досліджень у психології праці.
7. Методи досліджень у психології праці.
8. Поняття «суб'єкт праці». Структура особистості суб'єкта професійної діяльності.
9. Природні властивості індивіда та індивідуально-психологічні властивості суб'єкта праці.
10. Диференційно-психологічні основи вивчення суб'єкта професійної діяльності.
11. Проблема співвідношення темпераменту з іншими психічними властивостями.
12. Працездатність та її динаміка. Типологічні відмінності працездатності.
13. Фактори зміни працездатності у процесі професійної діяльності.
14. Домінуючий емоційний фон й особистісні характеристики працівника.
15. Основні етапи розвитку суб'єкта праці.
16. Кризи професійного становлення.
17. Проблеми професійних деструкцій та психічного вигорання.
18. Проблема формування індивідуального стилю трудової діяльності.
19. Розвиток професійної самосвідомості.
20. Регулятивні процеси в структурі професійної діяльності.
21. Мотивація праці.
22. Професії: підходи до систематики та класифікації. «Формула професії».

23. Психологічне вивчення професій: професіографії та психографії.
24. Професійна орієнтація як науково-практична система підготовки особистості до свідомого професійного самовизначення.
25. Структура профорієнтації та її психологічний аналіз.
26. Принципи, методи, обмеження в профорієнтаційній і профконсультаційній роботі.
27. Професійний відбір як виявлення придатності людини до конкретного виду праці.
28. Психологічні проблеми виробничого навчання. Формування професійних умінь та навичок.
29. Професіографія та її роль в профорієнтаційній роботі і професійному навчанні.
30. Професійний відбір та його психологічні основи.
31. Критерії професійної придатності та методи діагностики професійно важливих якостей фахівців.
32. Етапи системи прогнозування професійного потенціалу суб'єкта праці: найм, підбір і професійний відбір.
33. Виробнича адаптація, її сутність і види. Критерії та методи оцінювання адаптації робочих кадрів.
34. Трудова дезадаптація працівників: причини та шляхи подолання трудової дезадаптації.
35. Соціально-психологічна адаптація як вид трудової адаптації професіонала.
36. Професійна атестація трудових постів (посад) в організації на основі методів професіографії.
37. Організаційні особливості атестація працюючого персоналу. Висунення кадрового резерву.
38. Соціально-психологічні феномени в малих групах.
39. Виробничий колектив та його соціально-психологічні особливості.
40. Психологія ділового спілкування.
41. Методи забезпечення результативного спілкування.
42. Організаційна структура групи та психологічна сумісність.
43. Психологічна сумісність як умова успішності спільної трудової діяльності.
44. Психологія управління та організації виробничої діяльності: соціально-психологічні аспекти.
45. Виробничий конфлікт, його структура та причини виникнення.
46. Організаційно-психологічні умови вирішення виробничих конфліктів.
47. Фактори безпеки праці у професійній діяльності: психологічна складова.
48. Професійні захворювання та професійні деструкції.
49. Психологічні засоби підвищення безпечної поведінки працівників у професійній діяльності.
50. Психофізіологічні основи ергономіки.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти
Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційований залік; реферати, есе; презентації результатів виконаних індивідуальних завдань тощо.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України із переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, модульних письмових робіт, індивідуальних завдань тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	1,5	0	0
	семінарські заняття	0	0	0
	модульний контроль*	1	34	34*
Разом за модуль 1				34
Модуль 2	лекції	1	0	0
	семінарські заняття	0	0	0
	модульний контроль*	1	33	33*

Разом за модуль 2				33
Модуль 3	лекції	1,5	0	0
	семінарські заняття	1	3	3
	модульний контроль*	1	30	30*
Разом за модуль 3				33
Разом за поточний контроль				100
II. Підсумковий контроль (диференційований залік)				
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

* - у модульній письмовій роботі кожне з 3 питань відповідає одному з 3 модулів.

Поточний контроль

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті:

3 бали – відповідь повна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, граматично і стилістично без помилок;

2 бали – відповідь надана не у повному обсязі або частково, обґрунтування відповіді недостатнє, у відповіді допущені незначні помилки;

1 бал – допущені значні помилки;

0 балів – відповідь не надана.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, самостійність надання відповіді.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

5 балів – тему розкрито в повному обсязі, всі положення обґрунтовані, є самостійні судження;

4 бали - тему розкрито в основному, визначення та аргументація взяті з конспекту та основної навчальної літератури;

3 бали – тему розкрито не повністю, матеріал повторює положення з лекції, приклади знайдені самостійно та інтерпретовані правильно;

2 бали – тему розкрито недостатньо та поверхнево, матеріал повторює положення лекції, приклади з лекції, розуміння недостатньо чітке;

1 бал – тему розкрито фрагментарно, приклади не наведені, або не є достатньо зрозумілими здобувачеві;

0 балів – завдання, передбачене на індивідуальну самостійну роботу, здобувачем не виконане.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем з нижченаведеного переліку або індивідуальну темою погоджену з викладачем та самостійно виконати поглиблене дослідження. Результати дослідження оформити

звітом у формі есе, реферату або презентації. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: <https://zno.if.ua/?p=985>.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), вміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти за модулями 1, 2 та 3:

1. Предмет та основні завдання психології праці як галузі психологічного знання про працю і працюючих.
2. Праця та її значення у контексті культурно-історичного розвитку суспільства.
3. Історія психології праці як прикладної психологічної науки.
4. Прикладна психології праці: психотехніка та наукова організація праці.
5. Індустріальний період розвитку психології праці як психологічної науки.
6. Методологічні основи досліджень у психології праці.
7. Методи досліджень у психології праці.
8. Поняття «суб'єкт праці». Структура особистості суб'єкта професійної діяльності.
9. Природні властивості індивіда та індивідуально-психологічні властивості суб'єкта праці.
10. Диференційно-психологічні основи вивчення суб'єкта професійної діяльності.
11. Проблема співвідношення темпераменту з іншими психічними властивостями.
12. Працездатність та її динаміка. Типологічні відмінності працездатності.
13. Фактори зміни працездатності у процесі професійної діяльності.
14. Домінуючий емоційний фон й особистісні характеристики працівника.
15. Основні етапи розвитку суб'єкта праці.
16. Кризи професійного становлення.
17. Проблеми професійних деструкцій та психічного вигорання.
18. Проблема формування індивідуального стилю трудової діяльності.
19. Розвиток професійної самосвідомості.
20. Регулятивні процеси в структурі професійної діяльності.
21. Мотивація праці.
22. Професії: підходи до систематики та класифікації. «Формула професії».
23. Психологічне вивчення професій: професіографії та психографії.
24. Професійна орієнтація як науково-практична система підготовки особистості до свідомого професійного самовизначення.
25. Структура профорієнтації та її психологічний аналіз.
26. Принципи, методи, обмеження в профорієнтаційній і профконсультаційній роботі.

27. Професійний відбір як виявлення придатності людини до конкретного виду праці.
28. Психологічні проблеми виробничого навчання. Формування професійних умінь та навичок.
29. Професіографія та її роль в профорієнтаційній роботі і професійному навчанні.
30. Професійний відбір та його психологічні основи.
31. Критерії професійної придатності та методи діагностики професійно важливих якостей фахівців.
32. Етапи системи прогнозування професійного потенціалу суб'єкта праці: найм, підбір і професійний відбір.
33. Виробнича адаптація, її сутність і види. Критерії та методи оцінювання адаптації робочих кадрів.
34. Трудова дезадаптація працівників: причини та шляхи подолання трудової дезадаптації.
35. Соціально-психологічна адаптація як вид трудової адаптації професіонала.
36. Професійна атестація трудових постів (посад) в організації на основі методів професіографії.
37. Організаційні особливості атестація працюючого персоналу. Висунення кадрового резерву.
38. Соціально-психологічні феномени в малих групах.
39. Виробничий колектив та його соціально-психологічні особливості.
40. Психологія ділового спілкування.
41. Методи забезпечення результативного спілкування.
42. Організаційна структура групи та психологічна сумісність.
43. Психологічна сумісність як умова успішності спільної трудової діяльності.
44. Психологія управління та організації виробничої діяльності: соціально-психологічні аспекти.
45. Виробничий конфлікт, його структура та причини виникнення.
46. Організаційно-психологічні умови вирішення виробничих конфліктів.
47. Фактори безпеки праці у професійній діяльності: психологічна складова.
48. Професійні захворювання та професійні деструкції.
49. Психологічні засоби підвищення безпечної поведінки працівників у професійній діяльності.
50. Психофізіологічні основи ергономіки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульної контрольної роботи за модулями 1, 2 та 3:

34-30 балів – вірно дані відповіді на три питання із дотриманням всіх вимог до виконання;

29-20 балів – в цілому розкриті три питання, але недостатньо обґрунтованні відповіді, допущені незначні помилки;

19-10 балів – дані відповіді на два питання;

9-5 балів – дано відповідь на одне питання;

4-0 балів – відповідь відсутня або робота містить грубі помилки.

Модульна контрольна робота є складовою контролю роботи здобувачів вищої освіти, яка виконується у вигляді письмової роботи під час періоду самостійного навчання. Для отримання допуску до підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен виконати модульну контрольну роботу, яка виконується у міжсесійний період та повинна бути подана для перевірки та рецензування викладачу. Здобувачі вищої освіти, модульні контрольні роботи яких пройшли рецензування та зараховані, вважаються допущеними до складання диференційованого заліку з дисципліни. Оцінювання модульної контрольної роботи здійснюється у відповідності до визначених критеріїв. У день складання диференційованого заліку модульні контрольні роботи на рецензування не приймаються.

Загальні вимоги до оформлення контрольної роботи: написання українською мовою, чіткість побудови, логічна послідовність аргументації відповідей на завдання. Слід використовувати загальноприйнятну психологічну термінологію.

Контрольна робота оформляється на аркушах формату А4 без рамок, додержуючись таких розмірів полів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Текст і рисунки набираються на комп'ютері. При підготовці рукопису засобами текстового редактора Word рекомендується дотримуватися таких вимог: шрифт – Times New Roman, розмір 14; міжрядковий інтервал – 1; відступ – 1,25 см; вирівнювання тексту – за шириною. В таблицях та рисунках допускається використання шрифту розміром 12. Нумерація сторінок має бути наскрізною і подаватися арабськими цифрами зверху справа сторінки. Першою сторінкою є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації, але номер сторінки на ньому не ставлять.

Список використаних літературних джерел розміщується з нової сторінки у алфавітному порядку.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопроектні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат).

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з трьох питань. У відповіді на поставлені питання здобувачі вищої освіти повинні відобразити володіння навчальним матеріалом, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, проявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Питання для підготовки до модульної контрольної роботи за модулем:

Модуль 1:

1. Предмет та основні завдання психології праці як галузі психологічного знання про працю і працюючих.

2. Праця та її значення у контексті культурно-історичного розвитку суспільства.
3. Історія психології праці як прикладної психологічної науки.
4. Прикладна психології праці: психотехніка та наукова організація праці.
5. Індустріальний період розвитку психології праці як психологічної науки.
6. Методологічні основи досліджень у психології праці.
7. Методи досліджень у психології праці.
8. Поняття «суб'єкт праці». Структура особистості суб'єкта професійної діяльності.
9. Природні властивості індивіда та індивідуально-психологічні властивості суб'єкта праці.
10. Диференційно-психологічні основи вивчення суб'єкта професійної діяльності.
11. Проблема співвідношення темпераменту з іншими психічними властивостями.
12. Працездатність та її динаміка. Типологічні відмінності працездатності.
13. Фактори зміни працездатності у процесі професійної діяльності.
14. Домінуючий емоційний фон й особистісні характеристики працівника.
15. Основні етапи розвитку суб'єкта праці.
16. Кризи професійного становлення.
17. Проблеми професійних деструкцій та психічного вигорання.
18. Проблема формування індивідуального стилю трудової діяльності.
19. Розвиток професійної самосвідомості.
20. Регулятивні процеси в структурі професійної діяльності.
21. Мотивація праці.

Модуль 2:

1. Професії: підходи до систематики та класифікації. «Формула професії».
2. Психологічне вивчення професій: професіографії та психографії.
3. Професійна орієнтація як науково-практична система підготовки особистості до свідомого професійного самовизначення.
4. Структура профорієнтації та її психологічний аналіз.
5. Принципи, методи, обмеження в профорієнтаційній і профконсультаційній роботі.
6. Професійний відбір як виявлення придатності людини до конкретного виду праці.
7. Психологічні проблеми виробничого навчання. Формування професійних умінь та навичок.
8. Професіографія та її роль в профорієнтаційній роботі і професійному навчанні.
9. Професійний відбір та його психологічні основи.
10. Критерії професійної придатності та методи діагностики професійно важливих якостей фахівців.
11. Етапи системи прогнозування професійного потенціалу суб'єкта праці: найм, підбір і професійний відбір.
12. Виробнича адаптація, її сутність і види. Критерії та методи оцінювання адаптації робочих кадрів.

13.Трудова дезадаптація працівників: причини та шляхи подолання трудової дезадаптації.

14.Соціально-психологічна адаптація як вид трудової адаптації професіонала.

15.Професійна атестація трудових постів (посад) в організації на основі методів професіографії.

16.Організаційні особливості атестація працюючого персоналу. Висунення кадрового резерву.

Модуль 3:

1. Соціально-психологічні феномени в малих групах.
2. Виробничий колектив та його соціально-психологічні особливості.
3. Психологія ділового спілкування.
4. Методи забезпечення результативного спілкування.
5. Організаційна структура групи та психологічна сумісність.
6. Психологічна сумісність як умова успішності спільної трудової діяльності.
7. Психологія управління та організації виробничої діяльності: соціально-психологічні аспекти.
8. Виробничий конфлікт, його структура та причини виникнення.
9. Організаційно-психологічні умови вирішення виробничих конфліктів.
10. Фактори безпеки праці у професійній діяльності: психологічна складова.
11. Професійні захворювання та професійні деструкції.
12. Психологічні засоби підвищення безпечної поведінки працівників у професійній діяльності.
13. Психофізіологічні основи ергономіки.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. Здобувачі повинні діяти відповідно до політики НУЦЗ України щодо академічної доброчесності.

6. Викладач буде вдячний, якщо здобувач надасть відгук щодо якості навчання та висловіть свої пропозиції з покращення змісту курсу та форм роботи.

Рекомендовані джерела інформації

Література та інформаційні ресурси

1. Освітньо-професійна програма «Охорона праці» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 263 «Цивільна безпека» галузі знань 26 «Цивільна безпека». Х.: НУЦЗУ, 2021. 37 с.
2. Баклицький І.О. Психологія праці: Підручник. 2-ге вид., пер. і доп. - К.: Знання, 2008. - 655 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: westudents.com.ua/knigi/530-psihologiya-prats-baklitskiy-o.html
3. Балл Г.О., Бастун М.В., Гордієнко В.І., Красильникова Г.В., Красильников С.Р. Психологія праці та професійної підготовки особистості: Навч. посіб. - Хмельницький: ТУП, 2001. - 330 с.
4. Психологія праці: навч. посіб. / Г.В. Ложкін, Н.Ю. Воленюк, О.О. Солтик; за заг. ред. Г.В. Ложкіна. - Хмельницький: ХНУ, 2013. - 191 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [//www.google.com/search?q=](http://www.google.com/search?q=)
5. Психологія праці та інженерна психологія: навч. посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія» - 2-ге вид. / укладач О.С. Юрков. - Мукачево: МДУ, 2018. - 187 с.
6. Мазяр О.В., Кириченко В.В. Психологія праці: модульний курс: навч. посібник. -Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. - 190 с.
7. Орбан-Лембрик Л.Б. Соціальна психологія: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. - К.: Академвидав, 2003. - 448 с. © Орбан-Лембрик Л.Б., 2003.[Електронний ресурс]. -Режим доступу: <https://westudents.com.ua/knigi/537-sotsalna-psihologiya-orban-lembrik-lb.html>
8. Коваленко А.Б., Корнєв М.Н. Соціальна психологія: Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене - К., 2006. - 400 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://library.udpu.edu.ua/library_files/414683.pdf
9. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В., Блохіна І. О., Кононець М. О., Москаленко О. В., Боковець О. І., Андрійцев Б. В. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27765/1/Social-psychology.pdf>
10. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика професійного психологічного відбору: Навч. посіб. для слухачів та студ. ВНЗ. - К.: НікаЦентр, 2006. - 532 с.
11. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: Підручник / Київський національний економічний ун-т. - К. : КНЕУ, 2003. - 367 с.
12. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління. - К.: Академвидав, 2003. - 568 с.
13. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>
14. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>
15. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>
16. Наукова бібліотека Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова: <http://hklib.npu.edu.ua/>

психології діяльності в особливих умовах

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Олег Назаров', written in a cursive style.

Олег НАЗАРОВ